

Svedectvo otca Moravčíka o pokoncilovej reforme na Slovensku – Liberalizmus a modernizmus pod pláštikom totality

Branislav Michalka

10. februára 2024 ✚ Cirkev ✚ Komentár

Mierne idealizovaný obraz Cirkvi na Slovensku, ktorý si vytvorili konzervatívni optimisti v snahe dokázať si, že vnútrocirkevný rozklad sa Slovenska netýka, postupne dostáva trhliny. Konzervatívna neochota k zmene nie je medzi slovenskými katolíckmi v skutočnosti taká silná, za akú ju vydávajú liberáli, ktorým vadí akýkoľvek náznak odmietnutia vnútrocirkevnej reformácie, a preto majú tendenciu naň reagovať agresívnou panikou, ani taká neochvejná za akú ju radi vydávajú konzervatívci, ktorí si odmietajú priznať, že sú vlastne zle zamaskovanými liberálmi. Podľa viacerých ukazovateľov sa týkal nejaký odpor voči novotám v Cirkvi, ak vôbec bol masovejší, vždy skôr laikov, prípadne starších kňazov, avšak aj to nie paušálne. Aj tie konzervatívnejšie zložky medzi slovenskými katolíckmi totiž očarila predstava, že slovenský jazyk sa stal „liturgickým“ a za túto „vymoženosť“ boli ochotní nad všeličím prižmúriť oči.

Ilustračný obrázok, zdroj: picryl.com

Ešte o niečo pokrokovejšie to vyzeralo zrejme medzi kňazmi a predovšetkým seminaristami, študujúcimi počas 60. a 70. rokov minulého storočia. Tí už boli nasiaknutí kultúrnou revolúciou 60. rokov a každú novinku vnímali ako radostné uistenie, že sa budú musieť pred sekulárnym svetom za skostnatenosť Cirkvi hanbiť čoraz menej. Podľa svedectva jedného kňazského pamätníka vzbudzovali radosť seminaristov aj také drobnosti, ako možnosť nosenia džínsov, alebo nekonečná „šuškanda“ o stopercentnom odhodlaní koncilových otcov zrušiť celibát. Väčšina kléru sa rýchlo prispôsobila novým trendom, a to aj pod dojmom domnejšej reinstalácie cyrilometodského dedičstva skrze zavedenie slovenčiny do liturgie.

O tom, že slovenskému kléru neboli cudzie modernistické trendy ani pred koncilom navyše svedčia rôzne podozrivé príznaky: veľkorysé publikácie od modernistických autorov (Pius Parsch, Karl Adam, Henri de Lubac) v čase, keď na Slovensku nebolo preložené z diela sv. Tomáša Akvinského a scholastikov takmer nič, pochybné morálne osudy prominentných kňazov pohybujúcich sa okolo elity Slovenského štátu a národno-revolučného hnutia (Polakovič, Chladný-Hanoš, Dilong), koketovanie s národným jazykom v liturgii a

ojedinelé experimentovanie s omšou tvárou k ľudu, napríklad počas vojny, na fronte.

Že bola pôda na vnútornú reformáciu pripravená aj na Slovensku, o tom svedčia napríklad aj ilustrácie v Malom misáli pre laikov z roku 1952, ktoré vykazujú na danú dobu a predovšetkým v kontexte údajne konzervatívneho Slovenska podozrivú modernosť. Namiesto oltára je na obrázku zobrazený obetný stolček, navlas podobný takým, aké sa začali inštalovať v kostoloch až o 20 rokov. Celebrant omše je obrátený na obrázkoch tvárou k ľudu a Ježiš je zobrazený moderne – bez brady a fúzov.

Nečudo preto, že keď došlo na revolučné lámanie chleba, tak hneď v roku 1965 Biskupský úrad v Banskej Bystrici vydal „*pre vnútorné potreby*“ publikáciu od Jeana Duboisa o II. vatikánskom koncile, kde sa so šokujúcou otvorenosťou a radosťou píše o revolúcii v Cirkvi:

„Je to koncil, ktorý nemá v dejinách páru...“

„25. októbra dával informácie o koncilových prácach holandský jezuita a profesor na Gregoriáne P. Schmidt. Keď ho akýsi novinár vypočul, telegrafoval svojmu direktorovi: Ak profesori cirkevných univerzít takto verejne hovoria, to jednoducho znamená, že tu v Ríme sa chystá revolúcia.“

No a autor spokojne dodáva:

„Áno, revolúcia, stlmená výrazom Jána XXIII. na aggiornamneto – prispôsobenie sa Cirkvi potrebám čias. Revolúcia v liturgii, v názore na Cirkev, vo vzťahu k iným cirkvám a v postoji k svetu... Revolúcia v Cirkvi, v jej celku en gros, ktorá sa má preniesť do života každého jej člena, do každého jeho života.“

Ako vidno, slovenský klérus bol včas a presne informovaný o povahe diania. Reči o tzv. železnej opone tu neobstoja.

A hneď v druhej kapitole s názvom *Liturgia* sa píše:

„Aby mohol kult formovať duše a tak svet, musí mať známky doby.“

„Nanucovala sa reč, nanucovali sa melódie, melódie i obradné gestá, ktoré nevyjadrovali vždy šťastne mentalitu rás a krajov.“

„Slúženie omše chrptom k ľudu je pre Afričanov nepríjemné – hovorí mons. Kinsch – kým pri pohľade spredu sú nadšení. Radosť a slávnostnosť vyjadrujú černosi rytmom a tancom, na ktorý im náš západný spôsob nedáva možnosť.“

„Aj keď bola liturgia ozdobným ceremoniálom, leskom obradov – bola tieňom... A ako taká unavovala duše (!!!) a nám sa zdalo (!), že ich nasycuje.“

Výborne, tak toto čítali „*pre vnútornú potrebu*“ kňazi a seminaristi v roku 1965. Tvrdiť, že nič nevedeli a nič netušili, pretože boli za železnou oponou, zdá sa byť trochu prehnané.

Stáročia svätá omša „*unavovala duše*“! Až teraz ich nesmierne osviežuje.

Novoty padli na úrodnú pôdu, avšak len nedávno (2018) prezradil jeden rozhlasový poslucháč z Bystrice, pri 50. výročí roku 1968, že najväčším zážitkom toho roka, bola pre neho rocková – bigbítová omša v Banskej

Bystrici, ktorú organizoval neskorší biskup Baláž. V tomto kontexte nezní ani príliš nepravdepodobne tvrdenie jednej pani z východného Slovenska, že už v dievčenskom veku začiatkom 70. rokov, pôsobila ako miništrantka.

Podobnú, pred dobrodušnými konzervatívcami dobre ukrytú atmosféru pokroku, nám vykresľuje vo svojich spomienkach na portáli *Postoj* aj farár zo záhorskej Borinky, známy predstaviteľ cirkevného modernizmu a liberalizmu na Slovensku, otec Karol Moravčík, člen prednej úderky cirkevného pokroku – *Teofóra* (<http://www.teoforum.sk/>).

Tu sú niektoré postrehy a spomienky, ktoré vrhajú záplavu svetla na formáciu budúcich kňazov v 70. a 80. rokoch, čím zároveň vysvetľujú súčasný stav:

„Ludia na Slovensku sa z občasných správ dozvedeli, že sa nejaký koncil koná a že slovenskí biskupi dostali povolenie vycestovať do Ríma. Témy koncilu ani jeho atmosféru si však predstaviť nevedeli a nemohli ani tušiť, akú eufóriu medzi ľuďmi v slobodnom svete vyvolal.“

Na horeuvedenej publikácii som ukázal, že to nie je pravda. Kňazi informovaní boli, a to primerane revolučne. Laici, ako viem aj zo svedectiev v rodine, ktorí sledovali rakúsku televíziu, boli tiež podrobne informovaní, a to aj ohľadom škandálov, ktoré sa vtedy v Cirkvi odohrávali. Rovnako zrejme aj konzumenti poľských médií, kde neboli cirkevné záležitosti zďaleka takým tabu ako v Československu, navyše politický odmäk v roku 1968 priniesol záplavu informácií aj osobných skúseností, takže predstava, že nikto na Slovensku poriadne netušil, čo sa vlastne v Cirkvi deje, je scestná. Jedni vedeli a mlčali, druhí vedeli a tešili sa.

„Spomínam si na jezuitu Emila Krapku, ktorý mal po roku 1970 zakázanú činnosť v pastorácii a v jezuitskom kostole v Trnave pôsobil ako organista. V malom domčeku na Kopánke, kde sme ho navštevovali, mal už vtedy do slovenčiny preložené a skomentované spisy koncilových teológov (K. Rahnera, Y. Congara a ďalších).“

No keď mal preložené, tak na tom určite dlhšie pracoval a teda musel byť informovaný.

„Na teologickej fakulte v Bratislave však naďalej prežívala neoscholastika. Výnimkou boli prednášky profesora pastorálnej teológie a homiletiky Jozefa Vrableca. Spomínam si, ako nám odporúčal: „Ak nechcete v nedeľu na kázni tárať, prečítajte si počas prípravy homílie príslušnú pasáž z Holandského katechizmu“ (ten sme si vytlačili v seminári na spôsob samizdatu).“

Holandský katechizmus je kľúčové dielo cirkevnej heterodoxie, modernizmu a liberalizmu, ktorý ešte Cirkev, napriek svojmu prerodu, stihla kvôli jeho nehoráznostiam kritizovať. Pokiaľ ho seminaristom odporúčal sám profesor, ako prípravu na kázanie veriacim (!), a navyše sa tlačil v seminári, tak sa už niet čomu čudovať.

No a samozrejme, boli sme dokonca predvojom:

*„Aj z odstupu niekoľkých desaťročí nás môže prekvapovať, ako katolíci v roku 1968 nepožadovali len nápravu krívd a povolenie na slobodné fungovanie svojich inštitúcií. **Viac ako 50 rokov pred ideou pápeža Františka o synodálnej cirkvi si založili synodálnu organizáciu spoločnú pre kňazov a laikov. A spontánne ju nazvali Dielo koncilovej obnovy.**“*

Navyše aj rehoľníci prehodnotili komunistické represie, pod zorným uhlom vatikánskeho prevzatia osvietenskej tendencie – bližšie k ľudu:

„Spomínam si na vyjadrenie Jána Srnu († 1984), provinciála Spoločnosti Ježišovej (1946 – 1977), ktorý v jednej svojej úvahe skomentoval situáciu približne týmito slovami: „Neboli to predovšetkým komunisti, čo nás vyhnali z kláštorov. Bola to Božia ruka, ktorá nás poslala von zo spôsobu života, ktorý už nezodpovedal novým potrebám ohlasovania a žitia evanjelia.“

Informácií, osvietenia, pokroku a nadšenia bolo evidentne habadej. Hlavne sa netreba podceňovať.

Keď teda otec Moravčík a s ním mnohí ďalší nariekajú nad nedostatočnou aplikáciou koncilu na Slovensku, tak majú zrejme na mysli len nemožnosť uplatniť a vykonať tie najväčšie excesy revolučného hnutia v Cirkvi. Avšak všetko nasvedčuje tomu, že Slovensko je na najlepšej ceste tento svoj hendikep dohnať.

Portál Christianitas.sk svojim čitateľom odporúča:

Taliansky historik a profesor, Roberto de Mattei prináša v knihe **Druhý vatikánsky koncil. Doposiaľ nenapísané dejiny** (slov. vydanie – Nadácia Slovakia Christiana), ucelený pohľad na udalosť, ktorá zásadným spôsobom ovplyvnila život v katolíckej Cirkvi v druhej polovici 20. storočia a nemalou mierou naň vplýva i dnes.

Uvedenú knihu si môžete objednať na adrese:

<https://www.christianashop.sk/druhy-vatikansky-koncil/>

V našom e-shope si však môžete objednať vo výraznej zľave aj ďalšie zaujímavé tituly - viac informácií na našej stránke [christianashop.sk/](https://www.christianashop.sk/).

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/svedectvo-otca-moravcika-o-pokoncilovej-reforme-na-slovensku-liberalizmus-a-modernizmus-pod-plastikom-totality/>